

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1389
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2023/36
Karar Numarası : 2023/631
Başvuran : F. S. B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Tarsus 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Alifakı Mah. Alifakı Sokak Tarsus Ceza İnfaz Kurumları
Kampüsü No:246 Tarsus/MERSİN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumuna, dışarıdan kargo ile gönderilen kol saatlerinin kabulünün yasaklandığı, Kurum kantininde yaklaşık 9 aydır kol saati satışı yapılmadığı ve kol saati bulundurma hakkının engellendiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle;

a. 9/9/2022 tarihinde tarafına verilen Adalet Bakanlığı Hükümlü ve Tutuklu El Kitabının C-Haklar-10. Oda ve Eklentilerinde Kişisel Eşyayı Bulundurabilme Hakkının yer aldığı sayfa 28'de *Nişan, evlilik yüzüğü, küpe, kolye, toka, tesbih ve kol saati ile kantinden temin edilmek koşuluyla bir adet masa saati bulundurma hakkı* olduğunun yazdığını,

b. Bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda ise 17/3/2021 tarihinde maddi değeri incelenemediğinden dışarıdan kol saati kabulünün yasaklandığını,

c. Kurum kantininde yaklaşık 9 aydır kol saati satışı yapılmadığını iddia ederek Kuruma dışarıdan kargo ile gelen kol saati kabulünün tekrar başlatılmasını ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

3. Muhatap Tarsus 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Adı geçen hükümlünün Ceza İnfaz Kurumuna 27/9/2017 tarihinde kabul edildiği sırada üst aramasında kol saatinin bulunduğu, kol saatinin Kurum teknisyeni tarafından incelenmeye alınıp inceleme bitiminde 29/11/2017 tarihinde tarafına teslim edildiği,

b. 30/3/2020 tarihinde hükümlüye kargo ile yeniden kol saati geldiği, teknisyen tarafından gerekli kontrolü yapıldıktan sonra 25/6/2020 tarihinde saat kendisine teslim edilmişse de 12/3/2021 tarih ve 2021/984 sayılı İdare ve Gözlem Kurulu Kararı ile tutuklu ve hükümlülere, Ceza İnfaz Kurumunun iç güvenliği yönünden tehdit unsuru oluşturduğu gerekçesi ile dışarıdan gelen kol saatinin verilmeyeceği yönünde karar alınmasına istinaden

hükümlünün saatinin 5/3/2021 tarihinde depoya alınıp 16/3/2021 tarihinde babası Aytaç BULUT'a teslim edildiği,

c. Hükümlünün 16/3/2021 tarihli dilekçesinde, ailesi tarafından kargo yolu ile gönderilen kol saatinin tarafına verilmesini talep ettiği, talebine ilişkin Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 17/3/2021 tarih ve 2021/1049 sayılı kararı ile Kuruma dışardan gelen kol saatlerinin inceleme ve maddi değer tespitinin yapılamadığı, incelemesi ve değer tespiti yapılamayan kol saatlerinin günümüz teknolojisinin getirmiş olduğu imkanlar neticesinde analog ve dijital kol saatlerinin birbirinden farkı olmaksızın kamera, telefon, sim kart, mesajlaşma, bluetooth, video kayıt, ses kayıt, vb. özellikler ile donanımlaştırıldıkları ve bu tür kol saatlerinin Kurumda incelemesini yapabilecek teknik personelin bulunmaması, kol saatleri ile ilgili dışardan inceleme yapılması için yapılan taleplerin de kol saatlerinin değerli olması ve yapılacak olan inceleme sırasında oluşabilecek bir zararda muhatap bulunamadığının belirtildiği, bu sebeple 5275 sayılı Kanun'un 40/2/f, 46/5/f, 46/7/c, 46/7/ı, 86/2 hükümleri gereğince Kurum İç güvenliğine tehdit oluşturduğundan hükümlünün talebinin reddine karar verildiği,

ç. 17/3/2021 tarihinde bu kararın tebliğinin kendisine yapıldığı, 18/3/2021 tarihinde hükümlünün Tarsus İnfaz Hakimliğine itiraz ettiği, İnfaz Hakimliğinin 13/4/2021 tarih 2021/2020 sayılı kararı ile Tarsus 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 17/3/2021 tarih ve 2021/1049 sayılı kararını usul ve yasaya uygun bularak hükümlünün şikayetinin reddine karar verdiği, Tarsus 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 17/5/2021 tarih ve 2021/817 sayılı değişik iş kararı ile hükümlünün itirazının reddine karar verdiği ve bu kararın 17/5/2021 tarihinde kesinleştiği, hükümlünün bütün kanun yollarına başvurduğu ve lehine bir sonuç alamadığı,

d. Hükümlünün kol saatinin maddi değeri nedeniyle kendisine verilmediği ve kantinden de saat temin edemediği iddialarına ilişkin yapılan araştırmada Kurum kantininde 3/2/2020-11/1/2022 tarihleri arasında düzenli olarak stokta kol saati bulunduğu ve toplamda 122 adet kol saati satışı yapıldığı, konsinye satış sistemi icmal satış raporlarının yazı ekinde sunulduğu, ayrıca ilgili hükümlünün 256872016 ID numarası ile 11/4/2022 tarihinde Kurum kantininden 20,20 TL'lik bir masa saati satın aldığı,

e. Kurumda görev yapan tüm personelin görevlerini kanun ve yönetmeliklerin vermiş olduğu yetki sınırları içerisinde yerine getirdiği, Kurumda bulunan tüm hükümlü ve tutukluların talep ve ihtiyaçlarının, mevcut olanak ve imkanlar ölçüsünde mevzuatta belirtilen hükümler gereğince yerine getirildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. 5/3/2021 tarihinde kargo ile gelen saatinin kendisine teslim edildiği ancak 16/3/2021 tarihinde duyuru yapılarak bulunduğu Kuruma dışarıdan kargo ile gelen saat kabulünün yasaklandığı,

b. Başvuru yaptığı tarihte Kurum kantininde kol saati satışı yapılmadığı ancak daha sonra kol saati satışına başlandığı, 11/4/2022 tarihinde Kurum kantininden masa saati, 6 ay sonra da kol saati aldığı ancak kol saatinin kalitesiz olduğu, bu sebeple sürekli saat almak zorunda kalacağı,

c. Kuruma kabul edilmeyen saatinin 750 TL'lik imitasyon bir saat olduğu ve istenirse teknisyen tarafından incelenebileceği belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında

düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma başvuru yapabileceği*" belirtilmiştir.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiası, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" başlıklı 35. maddesine göre:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

10. Somut olayda başvuran kol saati bulundurma hakkı olduğunu, bulunduğu Kuruma dışarıdan kol saati kabulüne izin verilirken daha sonra yasaklandığını, bu sebeple dışarıdan kargo yoluyla gönderilen kol saatinin kendisine tesliminden Kurum İdaresince imtina edildiğini ve Kurum kantininde yaklaşık 9 aydır kol saati satışı yapılmadığını iddia etmiştir. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesinin sekizinci fıkrasına göre:

"Hükümlüler ...ses ya da görüntü kaydedici, veri aktarıcı veya bir bilgisayar işletim sistemi ile tümleşik özelliği bulunmayan kol saati ile kantinden temin edilmek koşuluyla bir adet masa saati ... bulundurabilir."

Adı geçen Yönetmelik'e göre başvuranın kol saati bulundurma hakkının olduğu belirtilse de saatin nereden temin edileceği belirtilmemiştir. Ayrıca Kurum kantininde 3/2/2020-11/1/2022 tarihleri arasında kol saatinin mevcut ve satılmakta olduğu, başvuranın da bu saatlerden satın alarak temin etmiş olduğu anlaşılmıştır.

11. Anayasa'nın 35'inci maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, kanunla ve kamu yararı amacıyla bu hakkın sınırlandırılabilirliği belirtilmiştir. Muhatap Kurum İdaresinin cevabi yazısından, Kuruma dışarıdan kargo ile gönderilecek kol saatlerinin kamera, sim kart, ses kayıt gibi özelliklerle donatılma ihtimalinin olması ve Kurumda bu şekilde donatılmış kol saatlerini inceleyebilecek teknisyenin olmamasının Kurum güvenliğini tehlikeye düşüreceği, bu sebeple saatin başvurana teslim edilmediği tespit edilmiştir.

12. AYM'ye göre, cezaevinin güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesinde kamu yararı bulunduğu açıktır. Dolayısıyla bu kapsamda bir önlem olduğu değerlendirilen, hediye olarak gönderilen saatin başvurucaya teslim edilmemesinin anayasal açıdan meşru bir amaca dayandığı kanaatine varılmaktadır.(AYM, *Cevdet Bayır*, B. No:

2014/6190, 6/7/2017, para. 34.) Kol saati zamanı bildirme işlevi gördüğüne göre başvurunun etkilenen menfaatinin zamanı öğrenememe ihtimalinden ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık Cezaevi idaresinin kol saatlerine Cezaevi güvenliği açısından sorun teşkil edebilen cihazların yerleştirileceğine yönelik kaygılarının ciddi bir nitelik taşıdığı belirtilmesi gerekmektedir. Anılan cihazların monte edilme ihtimali bulunan bir saatin başvurucuya teslim edilmesinin sebep olabileceği ciddi güvenlik riski, başvurunun saatini kullanmaktan elde edeceği yararın göz ardı edilmesini haklılaştıracak düzeydedir. (AYM, *Cevdet Bayır*, para. 36.) Bu kapsamda Kurum İdaresince, başvurana kol saatinin teslim edilmemesinin Kurum güvenliğinin tehlikeye düşmemesi gibi kamu yararı bulunan makul bir amaçla yapıldığı, saatlerin Kurumda incelemesini yapabilecek teknik personelin bulunmaması ve Kurum İdaresinin, dışardan inceleme yapılması halinde inceleme sırasında oluşabilecek bir hasarda muhatap bulunamamasına yönelik kaygılarının makul ve anlaşılabilir nitelikte olduğu, başvurunun kargo yoluyla gelen kol saati kendisine teslim edilmese de Kurum kantininden satın alarak masa ve kol saatini temin etmiş olduğu anlaşılmış, dolayısıyla başvuruda yer alan iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

13. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvurudaki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

- A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA ,
- B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
- C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye